

TÜRKİYE BEDENSEL ENGELLİLER SPOR FEDERASYONU
OTURARAK VOLEYBOL HAKEM VE GÖZLEMCİ TALİMATI TASLAĞI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Talimat, oturarak voleybol hakemlerinin, hakem gözlemcilerinin, hakem eğitimcilerinin ve hakem kurullarının oluşması, görev, yetki ve sorumlulukları ile ilgili tüm usul ve esasları düzenler.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Talimat, Merkez Hakem Kurulunu, hakemleri, hakem gözlemcilerini ve hakem eğitimcilerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Talimat, 21/5/1986 tarih ve 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunun Ek 9 uncu maddesi, 14/7/2004 tarih ve 23522 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak Bağımsız Spor Federasyonlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 6/(i) maddesi ile 1/10/2014 tarihli ve 29136 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu Ana Statüsüne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 - (1) Bu Talimatta yer alan tanımlardan;

Genel Müdürlük	:Spor Genel Müdürlüğünü,
Federasyon	:Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonunu,
Yönetim Kurulu	:Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu Yönetim Kurulunu,
İl Müdürlüğü	:Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğünü,
Spor Kulübü	:Genel Müdürlük tarafından tescil edilmiş olan spor kulübünü,
World ParaVolley	:Dünya Bedensel Engelliler Voleybol Organizasyonunu,
ParaVolley Europe Federasyon Temsilcisi	:Avrupa Bedensel Engelliler Voleybol Komitesini, :Türkiye Bedensel Engelliler Federasyonu Spor Temsilcisini,
Disiplin Kurulu	:Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu Disiplin Kurulunu,
İl Temsilcisi	:Oturarak Voleybol İl Temsilcisini,
Merkez Hakem Kurulu	:Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonuna bağlı olarak oluşturulan ve ülke genelindeki oturarak voleybol hakemlerinden, hakem gözlemcilerinden, hakem eğitimcilerinden ve tüm teknik konulardan sorumlu olan kurulu,
MHK	: Merkez Hakem Kurulunu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Esas Hükümler

Hakem kurulları ve çeşitleri

MADDE 5 – (1) Federasyon; hakemler, hakem gözlemcileri ve hakem eğitimcileri ile ilgili işlerini Merkez Hakem Kurulu (MHK) aracılığı ile yürütür.

Merkez Hakem Kurulu

MADDE 6 – (1) Federasyon Başkanının MHK Başkanlığına atadığı kişi tarafından hazırlanarak Federasyon Başkanının görüşüne sunulan Kurul, Başkan ve iki üye olmak üzere toplam üç kişiden oluşur ve Federasyon Başkanının önerisi üzerine Yönetim Kurulu kararı ile kurulur.

(2) Üyelerden birinin görevden ayrılması halinde, aynı yöntemle yeni bir üye atanır.

(3) Merkez Hakem Kurulu, ilk toplantıda aralarından bir Genel Sekreter seçer. Başkan, ihtiyaç halinde kurul üyelerine özel görev ve sorumluluklar verebilir.

Merkez Hakem Kurulunda görev alacak üyelere aranacak nitelikler

MADDE 7 – (1) MHK'de görev alacak üyelere aşağıdaki nitelikler aranır:

a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak.

b) En az lise veya dengi okul mezunu olmak.

c) 68 yaşından gün almamış olmak (67 yaşını tamamladığı yılın 31 Aralık tarihine kadar görev yapabilir.).

d) Oturarak voleybolda uluslararası veya en az 5 yıl ulusal hakemlik yapmış olmak ya da voleybol branşında en üst veya bir altındaki liglerde en az toplamda 5 yıl ulusal voleybol hakemliği ve hakem gözlemciliği yapmış olmak.

e) Hakemlikten gelmeyen ancak oturarak voleybola uzun yıllar çeşitli konularda yönetici, antrenör ve sporcu olarak hizmet etmiş ve oturarak voleybol kamuoyunca sayılıp, kabul görüyor olmak. (Bu tür hakemlik dışı üye sayısı 1'den fazla olamaz.)

f) Disiplin Kurulu tarafından ceza talimatlarına göre 3 aydan fazla ceza ile cezalandırılmamış olmak.

g) Trafik suçları hariç, adli sicil kaydı bulunmamak.

h) Kuruldaki görevi süresince hakem ve antrenör derneklerinin yönetim kurullarında yer almamak, oturarak voleybol branşında faaliyet gösteren kulüplerde yönetim kurulu üyesi, idareci, antrenör masör, menajer veya faal sporcu olarak görevli bulunmamak.

Merkez Hakem Kurulunun toplantıları ve kararların alınışı

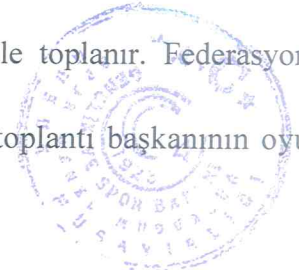
MADDE 8- (1) MHK toplantılarında MHK'nin görev, yetki ve sorumluluk alanı içinde olan ve 9. Maddede belirtilen konular değerlendirilir ve aşağıdaki şekilde kararlar alınır. Federasyon Başkanı gerekli gördüğünde MHK toplantılarına katılır.

(2) Federasyon Başkanı katıldığı toplantılarda kurula başkanlık yapar.

(3) Federasyon Başkanı toplantıda olmadığı zaman, MHK Başkanı, MHK Başkanının bulunmadığı hallerde MHK Genel Sekreteri kurula başkanlık yapar.

(4) MHK gerekli zamanlarda kurul üyelerinin çoğunluğu ile toplanır. Federasyon Başkanı gerekli gördüğü zamanlarda kurulu toplantıya davet edebilir.

(5) Kararlar oy çokluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde, toplantı başkanının oyu iki oy sayılır.

M

(6) Kurulda alınacak tüm kararlar, karar defterine yazılır, üyelerce imzalanır ve Federasyon Başkanının onayı ile yürürlüğe girer.

Merkez Hakem Kurulunun görev yetki ve sorumlulukları

MADDE 9 – (1) MHK'nin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) Gerekliğinde uluslararası ve özel müsabakalarda dahil olmak üzere yurt içinde Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu tarafından düzenlenen özel ve resmi müsabakalarda görev yapacak baş, yardımcı, yazı, skor ve çizgi hakemlerini ve hakem gözlemcilerini atamak.

b) Hakemlerin maç yönetimlerini izlemek ve görülen eksiklik ve hatalarla ilgili eğitici nitelikte sözlü ve yazılı değerlendirmelerde bulunmak.

c) Uluslararası oturarak voleybol oyun kuralları ile ilgili her türlü değişikliği ve açıklamayı zamanında hakemlere, hakem gözlemcilerine ve hakem eğitimcilerine bildirmek.

d) Kurul üyelerinin izleyemeyeceği müsabakalar için, hakemlerin müsabaka yönetimlerini izlemek ve değerlendirmek amacıyla hakem gözlemciliği müessesesini düzenlemek.

e) Sezon başlarında düzenlenecek eğitim ve gelişim seminerlerine katılacak olan hakem ve hakem gözlemcilerinin isimlerini belirlemek ve seminer sonrasında gerekirse sınav yaparak hakem ve hakem gözlemcilerini klasmanlara ayırmak ve Federasyon Yönetim Kurulunun onayını müteakip o sezon görev alacakları yayınlamak.

f) Maçlara hakem gözlemcisi atamak ve atanan hakem gözlemcileri tarafından düzenlenen hakem değerlendirme formuna göre hakemlerinin müsabaka yönetimlerini değerlendirmek.

g) Hakemlerden durumu uygun olanların bu Talimat hükümleri çerçevesinde bir üst dereceye yükselmelerine karar vermek.

h) Hakemlerin maç performanslarını değerlendirmek üzere "Hakem Değerlendirme Formu" hazırlamak ve maç bitiminde bu formunun doldurulup birer suretinin hakemlere verilmesini sağlamak.

ı) Hakemlerin, gözlemcilerin, il temsilcilerinin ve hakem eğitimcilerinin istek ve şikayetlerini inceleyerek cevaplandırmak.

i) Hakemlerin ilan edilen tek tip kıyafetle müsabaka yönetmesini sağlamak.

j) Hakemlerin müsabaka yönetimi dışındaki **davranış ve tutumları** ile yakından ilgilenmek.

k) Disiplin Kurulu Talimatına göre suç sayılan bir fiili işleyen hakem, hakem gözlemcisi ve eğitimcileri hakkında soruşturma yapmak, gerektiği takdirde usulüne uygun olarak Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu Disiplin Kuruluna sevk edilmek üzere Yönetim Kuruluna teklifte bulunmak.

l) World ParaVolley ve ParaVolley Europe yayınlarını takip ederek gerekli bilgi ve dokümanları hakemlere, hakem gözlemcilerine ve eğitimcilerine iletmek.

m) Her sezon başında Federasyon faaliyet programına göre Yıllık Etkinlik Programı hazırlayarak Federasyon Yönetim Kurulunun onayını alarak eğitim semineri düzenlemek, seminerlerde ve onay verilen illerde düzenlenecek hakem kurslarında görev yapacak eğitimcileri tespit etmek (MHK, açacağı kurs ve seminerler için **Federasyon**, Oturarak Voleybol Eğitim Kurulu ile işbirliği yapar).

n) Hakem kursu açılmasına ilişkin illerden gelen talepleri değerlendirerek uygun gördüklerini Yönetim Kurulunun onayına sunmak, Yönetim Kurulunun onayını almak suretiyle söz konusu İl ile koordineli olarak kursun açılmasını sağlamak.

o) World ParaVolley, ParaVolley Europe ve Federasyonun düzenleyeceği seminerlere katılacak hakemleri, hakem gözlemcilerini ve eğitimcileri tespit etmek ve katılımlarını sağlamak.

ö) Gerektiğinde uluslararası seviyede kurs ve geliştirme seminerleri açılmasını ve yabancı eğitimci çağırılmasını, yabancı ülkelerde açılan geliştirme seminerlerine hakem ve hakem eğitimcileri gönderilmesini Yönetim Kurulunun onayına sunmak.

p) Federasyon Oturarak Voleybol Eğitim Kurulu tarafından açılacak antrenör kurslarında Uluslararası Oyun Kuralları Bilgisi dersini vermek üzere hakem eğitimcisi görevlendirmek.

r) MHK'nin yıllık faaliyet planını hazırlamak ve bütçesiyle ilgili öneriyi Federasyon Yönetim Kurulunun onayına sunmak.

s) MHK'nin teşkilatlanma, çalışma prensipleri, görev, yetki ve sorumlulukları ile ilgili bu Talimatta gerekecek değişiklikleri hazırlamak ve Federasyon Yönetim Kurulunun onayına sunmak.

ş) Hakemlerin, hakem gözlemcilerinin ve eğitimcilerin geliştirilmesi, bunların klasman ve unvanlara ayrılması, şartlarının belirlenmesi ile ilgili değişiklik yapmak ve Federasyon Yönetim Kurulunun onayına sunmak.

t) Yeni sezon başlamadan önce o yıl için hakem, gözlemci ile eğitimcilere ödenecek tazminat, maç ücreti ve yollukların miktarını tespit etmek, yöntemlerini belirleyerek Federasyon Yönetim Kurulunun onayına sunmak.

u) Müsabaka sırasında oyun kurallarıyla ilgili olarak çıkabilecek anlaşmazlıklarda, Federasyon Yönetim Kurulunun konuyla ilgili vereceği karara yardımcı olmak için görüş bildirmek.

ü) Hakem Bilgi Formunu düzenleyerek her hakeme ait özlük işleri ile ilgili bilgileri içeren dosya tutmak.

Merkez Hakem Kurulu üyelerinin görev yetki ve sorumlulukları

MADDE 10 – (1) MHK üyelerinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

Başkan:

1.1. MHK'nin yetki ve sorumluluk alanı içerisinde yer alan konuların düzenli olarak yürütülmesi için işbirliği ve uygulama bütünlüğünü sağlar.

1.2. MHK toplantılarına başkanlık eder.

1.3. MHK tarafından alınacak kararların Federasyonun ilgili birimlerince yerine getirilmesini takip ve kontrol eder.

1.4. Bu Talimat çerçevesinde MHK üyelerine görev verir.

1.5. Federasyon Başkanının verdiği diğer görevleri yerine getirir.

(2) Genel Sekreter:

2.1. MHK Başkanı'nın bulunmadığı toplantılara başkanlık eder.

2.2. MHK sekreteryaya görevini yerine getirir. Bu görev için gerekli alt yapıyı hazırlayarak alt yapı varsa buradaki görevlilerin çalışmalarını denetler.

2.3. MHK tarafından alınan kararların ilgili İl Müdürlüklerine, il temsilcilerine, hakemlere, hakem gözlemcilerine, hakem eğitimcilerine ve diğer ilgili kişi ve kuruluşlara ulaşmasını sağlar.

2.4. Gündemdeki konuları belirleyerek MHK Başkanı ve üyelerinin de görüşleri doğrultusunda toplantı gündemini oluşturup MHK toplantılarına sunmak; toplantıda alınan kararların karar defterine yazılarak imzalanmasını sağlamak ve Federasyon Başkanına onaylatıp ilgililerce yerine getirilip getirilmediğini izleyerek MHK'ye bilgi verir.

2.5. Hakem ve hakem gözlemcilerinin görevli oldukları müsabakalara ilişkin bilgilerin Federasyonun web sayfası aracılığı ile internet ortamında duyurulmasını sağlar.

Merkez Hakem Kurulu üyelerinin görev süresi

MADDE 11 – (1) MHK'nin görev süresi 4 yıldır. Bu süre dolmadan Federasyon Başkanı veya MHK Başkanı'nın görevinden ayrılması veya değişmesi hâlinde görev süresi biter. Yeni kurul göreve başlayıncaya kadar eskisi göreve devam eder.

(2) Merkez Hakem Kurulu Üyeliği aşağıdaki durumlarda sona erer:

- a)** Kurulun görev süresinin bitmesi,
- b)** Üyenin yazılı olarak istifa etmesi,
- c)** Mazeretsiz olarak üst üste 3 (üç) toplantıya gelinmemesi,
- d)** Federasyon Başkanının veya MHK Başkanının görevden ayrılması,
- e)** Madde 7 'de ki niteliklerden herhangi birinin kaybedilmesi,
- f)** Federasyon Başkanının teklifi ve Yönetim Kurulunun kararı ile, sona erer.

Hakemlik dereceleri

MADDE 12 – (1) Hakemlik dereceleri aşağıdaki gibidir:

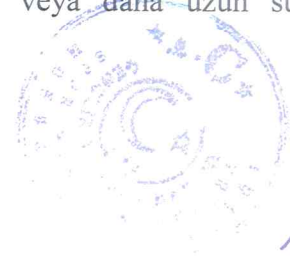
- a)** Aday Hakemlik.
- b)** İl Hakemliği.
- c)** Ulusal Aday Hakemlik.
- d)** Ulusal Hakemlik.
- e)** Uluslararası Hakemlik.

Aday hakem kursuna katılma şartları

MADDE 13 – (1) Aday hakem kursu talep eden illerde, 9. madde hükümleri çerçevesinde İl Müdürlüğü ile koordine etmek koşuluyla MHK tarafından aday hakem kursu açılır.

Bu kursa katılabilmek için:

- a)** Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak.
- b)** En az lise ve dengi okul mezunu olmak.
- c)** 18 yaşını bitmiş ve 19 yaşından gün almış olmak ve 36 yaşından (o yıl içinde 35 yaşını bitenler 31 Aralık tarihine kadar 35 yaşında kabul edilir) gün almamış olmak.
- d)** Son 5 yılını faal sporcu, antrenör veya voleybol liglerinde ulusal hakem olarak geçirenler için 45 yaşından gün almamış olmak (o yıl içinde 44 yaşını bitenler 31 Aralık tarihine kadar 44 yaşında kabul edilir).
- e)** Sağlık durumu hakemlik için uygun olmak (Asabiye, Ortopedi, Göz ve Kulak Burun Boğaz doktorundan rapor).
- g)** Tahkim Kurulu ve diğer Kurullar tarafından 6 ay veya daha uzun süreli cezalandırılmamış olmak.

Aday hakem olma şartları

MADDE 14 – (1) Yukarıdaki şartları taşıyan ve kursa düzenli devam edenler ve kurs sonunda yapılacak yazılı sınavdan en az 70 ve üzerinde puan alanlar "Aday Hakem" olurlar ve bu Talimat uyarınca müsabakalarda görevlendirilirler.

(2) Aday hakemlik süresi 3 (üç) yıl/sezondan fazla olamaz. 3 (üç) yıl/sezon içinde yeterli gelişmeyi gösteremeyen veya müsabakalara katılamayan hakemlerin lisansları iptal olur. Sürenin başlangıcı aday hakem kursu sonuçlarının ilan edildiği tarihtir.

Aday hakemlikten il hakemliğine terfi etme

MADDE 15 – (1) Aday hakemlikten İl hakemliğine terfi etmek için, aday hakem olarak en az 5 maçta herhangi (Baş, yardımcı, yazı, skor, çizgi) bir görev yaparak maçların gözlemcileri tarafından her maçta en az 75 puan alan aday hakemler MHK kararı ile İl Hakemliğine terfi ettirilir. Yazılı sınavı kazanmış olsa bile, 3 yıl/sezonluk süreçte saha denemelerinde başarılı olamayan adayların hakemlikleri sona erer.

(2) İl Hakemliğine yükseltilmesi düşünülen hakemler aşağıdaki belgeleri MHK ye sunmak zorundadır:

- a)** Hakem olarak görev aldığı en az 5 resmi müsabakanın müsabaka cetveli.
- b)** Bu müsabakalar için MHK veya **hakem gözlemcileri** tarafından düzenlenmiş olumlu raporlar.
- c)** 2 adet vesikalık fotoğraf.
- d)** Nüfus cüzdanı örneği.
- e)** Öğrenim belgesi (tasdikli).
- f)** Sağlık raporu (Asabiye, Ortopedi, Göz ve Kulak **Burun Boğaz** doktorundan).
- g)** Hakem Bilgi Formu.
- h)** Adli sicil kaydı.

İl hakemliğinden ulusal hakemliğe terfi etme

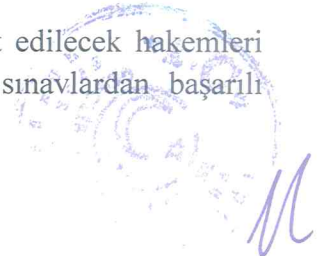
MADDE 16 – (1) İl hakemliğindeki süre 5 yıl/sezondan fazla olamaz. 5 yıl/sezon içinde ulusal hakemliğe terfi edemeyen hakemlerin hakemlikleri yaşa bakılmaksızın sona erer. Hakemliği il hakemi olarak bitirenler **hakem gözlemcisi** de olamazlar. Voleybol hakemliğinden gelenler dışındaki diğer hakemler, aday ve il hakemi olarak en az toplam 4 sezon/yıl süreyi doldurmadan ulusal hakemliğe teklif edilemez.

(2) En az 3 yıl/sezon **il hakemliği** ve toplam 4 yıl/sezon görev yapmış hakemlerden, durumu uygun bulunanlar MHK tarafından belirlenerek **ulusal hakemliğe** yükselmesi için o yıl yapılacak sınava davet edilirler. Bu hakemlerden yapılacak yazılı ve sözlü sınavın her birinden en az 80'er puan alanlar **ulusal aday hakem** olurlar.

(3) MHK tarafından görevlendirilecek en az 3 baş ve 3 yardımcı hakemliğin her birinden en az 80 ve üstü puan alan **ulusal aday hakemler**, MHK'nin kararı ile **ulusal hakemliğe** terfi ettirilirlir.

(4) Bir ulusal aday hakemine, ulusal hakemliğe yükselmek için en çok iki kez yazılı veya sözlü sınav ya da saha denemesi hakkı verilir. Yazılı ve sözlü sınavlardan veya saha denemesinden iki kez başarısız olanlar **ulusal hakemliğe** yükselme **hakkını** kaybeder ve il hakemi olarak hakemliğe devam ederler.

(5) MHK her yıl ulusal hakemliğe yükselmesi için sınava davet edilecek hakemleri belirler. Belirlenen hakemlerin yazılı, sözlü sınavları yapılır ve bu sınavlardan başarılı

olanların saha denemeleri bir sonraki yılın/sezonun sonuna kadar tamamlanır ve sonuçlar ilan edilir.

Voleybol hakemlerinin oturarak voleybol il hakemi ve ulusal hakem olmaları

MADDE 17 – (1) Voleybol liglerinde hakemlik yapmış olanların il ve ulusal hakemliğe terfileri :

a) İl Hakemi : 45 yaşından gün almamış (o yıl içinde 44 yaşı bitenler 31 Aralık tarihine kadar 44 yaşında kabul edilir) voleybol liglerinde hakemlik yapmış il veya ulusal voleybol hakemlerinden 3 günlük kurs sonunda yapılacak yazılı ve sözlü sınavın her birinden en az 70 puan alanlar oturarak voleybol il hakemi olma hakkını elde ederler. En az 3 yıllık il hakemliğinden sonra, MHK tarafından durumu uygun görülenler ulusal hakemliğe yükselmek üzere o yıl yapılacak sınava davet edilirler.

b) Ulusal Aday İl Hakemi: 45 yaşından gün almamış (o yıl içinde 44 yaşı bitenler 31 Aralık tarihine kadar 44 yaşında kabul edilir) voleybol liglerinde hakemlik yapmış ulusal voleybol hakemleri, 3 günlük kurs sonunda yapılacak yazılı ve sözlü sınavın her birinden en az 91 ve üstü puan alırlarsa Oturarak Voleybol Ulusal Aday Hakemi olma hakkını elde ederler. En az 1 yıllık ulusal aday hakemliğinden sonra, MHK tarafından durumu uygun görülenler ulusal hakemlik sınavlarına davet edilirler. MHK tarafından yapılacak yazılı ve sözlü sınavın her birinden en az 80'er puan alan Ulusal aday hakemler saha denemesine tabi tutulurlar. MHK tarafından görevlendirilecek en az 3 baş ve 3 yardımcı hakemliğin her birinden en az 80 ve üstü puan alan ulusal aday hakemler, MHK'nin kararı ile Ulusal hakemliğe terfi ettirililer.

(2) İki defa yazılı veya sözlü sınava girerek başarı gösteremeyen veya davet edildiği halde geçerli mazereti olmadan iki kez sınava girmeyen hakemler, il hakemi olarak kalır ve ulusal hakemliğe yükseltilmek üzere bir daha teklif edilemezler.

(3) İlk saha denemesinde başarılı olamayan ulusal aday hakemlerine bir kez daha saha denemesi hakkı verilir. İkinci kez de saha denemesinde başarılı olamayan ulusal aday hakemleri, il hakemi olarak kalır ve ulusal hakemliğe yükseltilmek üzere bir daha teklif edilemezler.

Hakemlik yapmanın şartları

MADDE 18 – (1) Hakemler, görev yapabilmek için aşağıda belirtilen şartlara sahip olmalıdırlar :

a) Salon Hakemliği :

1. MHK kararıyla hakem lisansı almış, son vizesi yapılmış ve faal hakem listesinde yer almış olmak.

2. MHK'nin sezon başında hakemler için seminer yapması halinde, bu seminere katılmış olmak.

3. Yurt dışında lisans almış ve hakemlik yapmış T.C. vatandaşları için MHK'nin vereceği hakem lisansına sahip bulunmak (MHK; bunların yabancı lisans ve belgelerini inceleyerek kabul ettiği takdirde yabancı dereceye uyan hakem lisansı verir).

4. 51 yaşından gün almamış olmak (50 yaşını doldurduğu yılın 31 Aralık gününe kadar hakemlik yapabilir).

5. ihtiyaç olması halinde, 50 yaşı dolan ulusal hakeme MHK'nin uygun görüşüyle en çok 1 (bir) yıl/sezon daha hakemlik yaptırılabilir. Uluslararası hakemler her yıl için yurt dışı

müsabakalarda görev almaları şartıyla ve MHK tarafından durumları uygun görülmesi halinde, en çok 55 yaşa kadar hakemlik yapabilirler.

7. Hakemler yalnızca ilkököl, ortaokul, lise ve üniversite sporları müsabakalarıyla sınırlı olmak kaydıyla oturarak voleybol antrenörlüğü yapabilirler. Bu durumdaki hakemler, antrenörlük yaptıkları eğitim öğretim kategorisinde hakem olarak görevlendirilemezler. Bu durumdaki hakemler hangi öğretim kademesinde Antrenörlük yapacaklarına ilişkin başvurularını resmi olarak MHK'ye ve İl temsilcisine bildireceklerdir.

b) Plaj Oturarak Voleybol Hakemliği:

1. Madde 14 deki aday hakem olma şartlarına sahip olmak.
2. En az bir sezon il hakemliği yapmış olmak.
3. Açılan plaj oturarak voleybol hakem kursunu başarı ile tamamlamış olmak (yazılı sınavdan en az 75 puan almak zorunludur).
4. Oturarak voleybol branşında faaliyet gösteren kulüplerde idarecilik, menajerlik, antrenörlük ve sporculuk yapmakta olanlar hakemlik yapamazlar. Ancak salon voleybolunda antrenörlük yapanlar takımlarının bulunduğu kategoriler dışında olmak kaydıyla plaj oturarak voleybol hakemliği yapabilirler.
5. Voleybol branşındaki aday, il ve ulusal hakemlerin plaj oturarak voleybol hakemi olabilmesi için madde 18 deki şartlar geçerlidir.

Hakemlerin görevlendirilmeleri

MADDE 19 – (1) Hakemlerin görevlendirilme esasları şunlardır:

- 1.1. Aday hakemlerden MHK tarafından uygun görülenler, ulusal ve uluslararası maçlarda yazı, skor ve çizgi hakemi olarak görev yapabilirler.
- 1.2. İl hakemlerinden MHK tarafından uygun görülenler, ulusal ve uluslararası maçlarda her türlü görevi yapabilirler.
- 1.3. Ulusal hakemler; MHK tarafından atandıkları resmi ve özel statülü müsabakalarda her türlü görevi yapabilirler.
- 1.4. Uluslararası aday, uluslararası hakemleri; MHK tarafından atandıkları her tür müsabakada bütün görevleri yapabilirler.

Uluslararası aday hakem bildirim

MADDE 20 – (1) MHK tarafından World ParaVolley kriterlerine uygun olan ulusal hakemler arasından seçilerek Yönetim Kuruluna önerilen hakemlerden, Federasyon tarafından uygun görülenler uluslararası aday hakemlik için World ParaVolley ve ParaVolley Europe'ye bildirilirler.

Hakem lisanslarının verilmesi ve vizesi

MADDE 21 – (1) Her sezon başlangıcında tüm hakemlerin lisansları vize edilir. Vize işlemleri MHK tarafından yapılır. Federasyon yeni lisans ve vize bedellerini her sezon başında ilan eder.

(2) MHK'nin lüzum gördüğü tarihlerde açılacak seminerlere katılması gereken hakemler, önceden yaptırmamışlarsa, lisanslarını da vize edilmek üzere beraberlerinde getirmek zorundadırlar. Geçerli mazereti olmadan seminere katılmayan hakemlerin lisansları vize edilmez ve en az o sezon yarısına kadar maçlarda görev alamazlar.

Vize edilmeyen lisanslara itiraz süresi

MADDE 22 – (1) Vize edilmeyen veya iptal edilen lisans sahiplerine durumları MHK tarafından tebliğ edilir. Böyle bir durumda lisansı vize edilmeyen veya iptal edilen hakem, tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içerisinde Federasyona yazılı itirazda bulunulabilir. itiraz MHK tarafından 1 ay içerisinde incelenerek kesin karara bağlanır.

Yurt dışına giden hakemlerin buldukları ülkede hakemlik yapmaları

MADDE 23 – (1) Herhangi bir nedenle yurt dışına gitmiş olan hakemler, buldukları ülkede hakemlik yapabilmek için Federasyondan izin almak zorundadırlar. Orada yaptıkları hakemliklerini belgelendirmeleri (Federasyondan yazı ve müsabaka cetvelleri) halinde, o süre Türkiye'de hakemlik yapmış gibi değerlendirilir.

Hakemlik görevine ara verilmesi

MADDE 24 – (1) Hakemlik görevine ara verilmesinin şartları:

1.1. Herhangi bir sebeple hakemliğe ara vermek isteyenler MHK'ye dilekçe ile başvururlar. Bunlar hakkında MHK'nin verdiği karar, şahsi dosyalarına işlenir. Bu durumdakilere o sezon için hakemlik verilmez.

1.2. Toplam üç yıl/sezon süreyle hakemliğe ara verenlerin lisansları iptal edilir.

1.3. Hakemler faal oldukları sürece verilen görevleri yapmaya mecburdurlar. Bir hakem, görevlendirildiği maç duyurusu yapıldıktan sonra aynı sezonda en çok iki defa geçerli mazeret beyan edebilir.

Hakem lisanslarının iptali

MADDE 25 – (1) Hakem lisansları, aşağıdaki şartlardan herhangi birisinin oluşması halinde MHK tarafından iptal edilir:

1.1. Hakem olabilme şartlarından birini kaybetmek,

1.2. Yönettikleri müsabakalarda; kasıtlı olarak Uluslararası Oyun Kuralları ile ilgili kural ihlali yapmak,

1.3. Gerçeğe uymayan rapor düzenlemek veya gerçeği gizlemek ya da taraflardan maddi veya manevi bir çıkar temin etmek,

1.4. Mazeretli veya mazeretsiz toplam üç yıl/sezon maçlarda görev almamak (Hakem kurullarında üye olarak görev alan faal hakemlerin, bu Talimat ile tüm hakemler için konu edilen hakları saklıdır),

1.5. Hakemlikten istifa etmek.

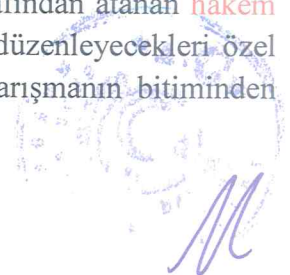
Hakemlerin müsabaka yönetimi ile ilgili esaslar

MADDE 26 – (1) Oturarak voleybol müsabakaları faal hakemler tarafından yönetilir.

(2) Federasyonca düzenlenen **resmi ve özel** müsabakalar ile yabancı takımlarla yapılacak her türlü **resmi ve özel** müsabakaların hakemleri MHK tarafından görevlendirilir.

Hakemlerin değerlendirilmesi

MADDE 27 – (1) MHK, hakemlerin müsabaka yönetimlerini değerlendirmekle görevlidir. Gözlemci olarak görev yapan MHK üyeleri veya MHK tarafından atanan **hakem gözlemcileri** gerekli gördükleri durumlarda müsabaka ile ilgili olarak düzenleyecekleri özel raporlarını ve hakem değerlendirme formunu (puanlama çizelgesi), yarışmanın bitiminden itibaren en geç 24 saat içerisinde MHK'ye göndermek zorundadırlar.

Gözlemci değerlendirme formları ve raporlarına göre hakemlerin sıralanması

MADDE 28 – (1) Sezon sonuna kadar yönettikleri müsabakalarda hakem gözlemcileri tarafından hakemler için verilmiş değerlendirme formları ve raporları incelenir. Bu form ve raporlar ile MHK tarafından konulan kriterlere göre, hakemlerin yıllık sıralaması belirlenir.

Hakemlerin cezalandırılmasında uygulanacak kurallar

MADDE 29 – (1) Federasyon Disiplin Kurulu Talimatına göre suç sayılan davranışlarda bulunan hakemler Disiplin Kuruluna sevk edilir.

Hakem kıyafetleri

MADDE 30 – (1) Hakem kıyafetleri, MHK tarafından belirlenir ve Yönetim Kurulunun onayını takiben açıklanır. Bütün hakemler açıklanan kıyafetleri kullanmak zorundadırlar. Açıklananın dışında bir kıyafetle müsabaka yönetmek isteyen hakem, görevli hakem gözlemcisi tarafından uyarılarak kıyafetinin uygunluğu sağlanır. Uyarıya rağmen kıyafetini düzeltmeyen hakem, görevli hakem gözlemcisi tarafından o müsabakanın yönetiminden alınır ve yerine bir başka hakem atanır. Bu durum, görevli hakem gözlemcisi tarafından bir raporla gereği için MHK'ye bildirilir. Hakemler (lisans derecelerine göre) MHK tarafından belirlenen amblemleri/sembolleri ve varsa Federasyon Yönetim Kurulunun uygun bulunduğu reklamları takmak ve taşımak zorundadırlar.

Hakemlerle ilgili kısıtlamalar ve bu kısıtlamalara itiraz

MADDE 31 – (1) Hakemlere uygulanacak kısıtlamalar ve bunlara itiraz usulleri:

1.1. Müsabakalarda görev verilen hakemler varsa acil mazeretlerini 24 saat önceden görevi veren makama telefon ve daha sonra yazılı olarak bildirmek zorundadırlar. Mazeretlerini bildirmeksizin görevlerine gelmeyen veya geç gelen hakemler bir defaya mahsus olmak üzere yazılı olarak uyarılırlar. Tekrarlanması halinde MHK tarafından sezonun kalan bölümü için faal hakem listesinden çıkarılırlar. Bu durum ilgili hakemin siciline işlenir.

1.2. Hakemler; MHK tarafından haklarında verilen kararlara, bu kararların kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde itiraz edebilirler.

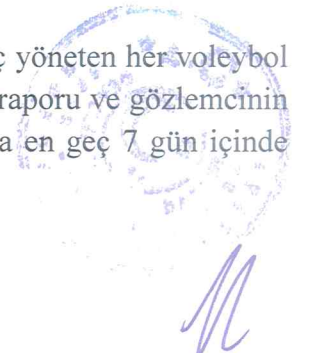
Hakemlerin Rapor Verme Zorunluluğu ve Süresi

MADDE 32 – (1) Raporlar;

1.1. Hakemler yönettikleri maçlarda olağan dışı olarak yaşanan idari, teknik, sportmenlik dışı davranış vb. konulara ilişkin olarak düzenleyecekleri raporlarını müsabaka cetveli üzerine yazarak veya özel düzenleyecekleri ek rapor halinde maçın bitimini müteakiben en geç 24 saat içinde MHK'ye iletmek zorundadırlar.

1.2. Takım mensuplarından biri müsabakadan diskalifiye edilmiş veya maç içinde veya dışında tecavüzkar tavırlar içerisinde bulunmuş ise; maç sonrası bu durumu MHK'ye derhal bildirmek, yazılı raporunu da fax, e-posta veya posta ile 24 saat içinde göndermek zorundadır.

1.3. Dış ülkelerde açılan kurs veya seminerlere katılan veya maç yöneten her voleybol hakemi ve hakem eğitimcisi; MHK tarafından hazırlanan forma uygun raporu ve gözlemcinin orijinal hakem değerlendirme formunun bir örneğini dönüşünden sonra en geç 7 gün içinde

MHK'ye taahhütlü mektup, fax, e-posta veya elden vermek zorundadır. Bu hükme uymayanların uluslararası ilk görevlerinin iptali cihetine gidilir.

Uluslararası hakemlerin hakem eğitimciliği yapma zorunluluğu

MADDE 33 – (1) MHK; hakemler ve gözlemcilerin eğitimi için Eğitim Kurulu oluşturabilir. MHK' nın oluşturduğu bu kurula seçilen hakemler eğitimci olarak görev yapmak zorundadırlar. Verilen görevi yapmayan veya reddedenler **Disiplin Kuruluna** sevk edilirler.

Hakem gözlemciliği

MADDE 34 – (1) Hakem gözlemcisi olabilmek için aranacak nitelikler :

- 1.1. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak.
- 1.2. En az lise veya dengi okul mezunu olmak.
- 1.3. Faal hakemliği sona ermiş olmak.
- 1.4. 56 yaşından gün almamış olmak.
- 1.5. Uluslararası veya en az 3 (üç) yıl/sezon süreyle faal ulusal hakemlik yapmış olmak.
- 1.6. Tahkim Kurulu ve diğer Kurullar tarafından 6 ay veya daha uzun süre ile cezalandırılmamış olmak.
- 1.7. Trafik suçları hariç, adli sicil kaydı bulunmamak.
- 1.8. Oturarak voleybol branşında faal idareci, menajer, antrenör, sporcu ve hakem derneklerinin yönetim kurullarında görevli olmamak.

Hakem gözlemcisi olunması

MADDE 35 – (1) Federasyon tarafından düzenlenen yurt içi müsabakalar; MHK tarafından veya MHK tarafından atanan hakem gözlemcileri aracılığıyla izlenir. Bu nedenle ihtiyaç olması durumunda Hakem gözlemcisi yetiştirmek amacıyla eğitim seminerleri düzenlenebilir. Bu seminerlerden sonra yapılan sınavlarda başarılı olanlar, hakem gözlemcisi olurlar. Daha önce MHK de görev yapan başkan ve üyeler sınava **girmeden gözlemci** listesine girerler.

Hakem gözlemcisinin görev ve sorumlulukları

MADDE 36 – (1) Voleybol müsabakalarında görevlendirilen hakemlerin maç yönetimlerini ve genel davranışlarını; Uluslararası Oyun Kuralları, Federasyon ve MHK tarafından saptanılan usul ve talimatlara göre "teknik" ve "idari" yönden **gözlemler** ve hakem değerlendirme formunu düzenlemek suretiyle rapor eder.

(2) Gerekli hallerde takım mensuplarının, takım yöneticilerinin, seyircilerin, idari görevlilerin eksik ve hatalı davranışlarını rapor eder. Varsa olağan dışı olayları raporuna ekler.

(3) Gözlemciler raporlarını müsabakaların bitiminden itibaren 24 saat içinde MHK'ye teslim eder ya da e-posta veya posta ile gönderirler. Ayrıca takım mensuplarından biri müsabakadan diskalke edilmiş veya maç içinde veya dışında tecavüzkar tavırlar içerisinde bulunmuş ise; bu durumu, MHK'ye ve müsabakayı düzenleyenlere telefonla bildirip raporunu 24 saat içerisinde fax, e-posta veya posta ile göndermek zorundadır.

(4) Gözlemciler, görevli oldukları müsabakanın hakemlerine ve yönetimlerine (teknik ve idari) karışamazlar. Ancak maçta herhangi bir sorun olduğunda, **hakemler gözlemciyle** görüş alışverişinde bulunabilirler.

(5) Hakem gözlemcisinin görev süresi, müsabakanın başlangıcından bir saat önce başlar ve müsabakayı yöneten hakemlerin salonu terk etmelerine kadar devam eder.

(6) Müsabakanın başlamasından bir saat öncesinde görevine gelmeyen hakem veya hakemler varsa, MHK Başkanına veya Genel Sekreterine durumu bildirir ve onlardan alacağı talimatı uygular. Yukarıda belirtilen yetkililere ulaşamadığı takdirde, eksik hakemlerle ilgili, gerekli atamaları kendisi yapar. Bu durumu raporunda belirtir.

Hakem gözlemcisi olarak atanacaklarda aranılacak nitelikler

MADDE 37 – (1) Hakem gözlemcisi olarak atanabilmek için:

1.1. Sezon öncesi ve gerekli görülen zamanda MHK tarafından düzenlenen seminerlere katılmak ve bu seminerlerin sonunda yapılacak sınavlarda başarılı olmak.

1.2. 68 yaşından gün almamış olmak (67 yaşını tamamladığı yılın 31 Aralık tarihine kadar görev yapabilir).

1.3. MHK tarafından o yıl/sezon için görev alacak gözlemci listesinde yer almak.

1.4. Madde 34'deki gözlemcide aranacak niteliklerden yaş hariç diğerine sahip olmak.

Müsabakalara hakem gözlemcilerinin atanması

MADDE 38 – (1) Hakem Gözlemcileri, Federasyon tarafından düzenlenen müsabakalarda MHK tarafından atanır. Bu nedenle MHK her faaliyet sezonu başında gözlemci listesini tespit eder. Zorunlu durumlar olmazsa sezon içerisinde bu listede değişiklik yapılmaz.

(2) Hakem gözlemcileri, MHK tarafından açılacak kurs ve seminerlere katılmak ve görev alabilmek için yapılacak sınavda başarılı olmak zorundadırlar.

(3) Listede adları bulunmayan kişilere hakem gözlemciliği görevi verilemez.

Hakem gözlemcileri ile ilgili yaptırımlar

MADDE 39 – (1) Aşağıdaki filleri işleyen gözlemciler hakkında, Disiplin Kurulu Talimatının ilgili hükümleri uygulanır. Gerek duyulduğunda, hakem gözlemcisi listesinden çıkarılarak kendilerine bir daha görev verilmez.

1.1. Raporlarını kasıtlı olarak vermeyenler.

1.2. Raporlarını 24 saat içerisinde vermeyip sürekli olarak geciktirenler.

1.3. Diskalifiye edilen takım mensubu bulunduğu durumda durumu müsabaka bitiminde telefon, faks veya e- posta ile MHK'ye bildirmeyenler.

1.4. Müsabakaya ait bilgileri eksik veya gerçeğe aykırı aktaranlar.

1.5. Müsabaka yerine mazereti olmaksızın gitmeyen, geç giden veya gitmeden rapor düzenleyenler.

1.6. Görevli oldukları müsabaka ile ilgili beyanda bulunan veya raporlarını açıklayanlar.

1.7. Taraflardan maddi ve manevi çıkar sağlayanlar.

1.8. Hukuk ve ahlak dışı davranışta bulunanlar.

1.9. Hakem gözlemcisi olma şartlarından birini kaybedenler.

Hakem gözlemcilerinin sicil kayıtları

MADDE 40 – (1) MHK'nin tespit edeceği esaslara göre, her hakem gözlemcisi için bir "sicil dosyası" tutulur.

Tazminatlar

MADDE 41 – (1) Hakemlere, hakem gözlemcilerine ve hakem eğitmenlerine Federasyonca verilecek tazminatlar:

1.1. Federasyon tarafından düzenlenen faaliyetlerde eğitimci, hakem ve hakem gözlemcilerine yolluk, konaklama, yevmiye ve müsabaka tazminatları Federasyon tarafından karşılanır.

1.2. Özel müsabakaları yönetmek üzere atanacak olan hakemlerin yolluk, harcırah ve müsabaka ücretleri Federasyon tarafından denetlenir ve düzenleyici kuruluş tarafından ödenir. Bu ücret Federasyon tarafından resmi karşılaşmalar için ödenen tazminattan düşük olamaz.

1.3. Müsabakaları yönetmek üzere atanacak baş, yardımcı, yazı, skor ve çizgi hakemleri ile hakem gözlemcilerinin ve temsilcilerin yolluk, ikamet, yevmiye ve müsabaka ücretleri Federasyonca belirlenen esaslar çerçevesinde ödenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

Talimatta yer almayan hususlar

MADDE 42 – (1) Bu Talimatta yer almayan hususlar hakkında karar, mevcut yasa, talimat ve uluslararası kurallara göre MHK tarafından verilir ve Federasyon Yönetim Kurulunun onayı ile uygulanır. Talimat hükümleri World Para Volley ve Para Volley Europe tarafından kabul edilen ilgili mevzuat hükümlerine aykırı olamaz.

Yürürlük

MADDE 43 – (1) Bu Talimat, Genel Müdürlüğün internet sitesinde yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 44 – (1) Bu Talimat hükümlerini Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu Başkanı yürütür.

M